

SOSIAALIMINISTERIÖN TILASTO
METSÄTYÖNTEKIJÄIN ANSIOISTA
JA PALKOISTA

ESKO HELLÉN

*STATISTICS OF THE WAGES AND EARNINGS OF FOREST
WORKERS PREPARED BY THE MINISTRY
OF SOCIAL AFFAIRS*

SUMMARY

HELSINKI 1954

Sisällysluettelo

	Sivu
Johdanto	3
Metsätöiden normit	3
Metsätöissä saavutetut ansiot	5
Tilaston luotettavuus	7
Loppupäätelmä	8
Lähdekirjallisuutta	9
Summary	10

Johdanto

Metsätyöntekijöiden ansioista ja niihin liittyvistä seikoista on julkisuudessa näkynyt vain vähän tietoja. Mainittakoon Helanderin (1923), Saaren (1931 ja 1932) ja Saksassa Weigerin (1927) sekä Lauri Heikinheimon (1954) tätä seikkaa koskevat julkaisut.

Huomattava tapaus viime ajoilta on kuitenkin metsätieteellisten tutkimuslaitosten maailmankongressissa Roomassa syyskuun 25 päivänä 1953 metsätyötehoa tutkivan jaoston puheenjohtajan, prof. U. Sundbergin lausunto, jossa hän kiinnitti erikoista huomiota siihen, että ensi kertaa otettiin käsiteltäväksi metsätyötä ja metsätyöntekijää koskevia kysymyksiä metsätieteellisten tutkimuslaitosten kokouksessa.

Suomessa on kuitenkin pulavuosista 1931—32 alkaen jouduttu seuraamaan tärkeimmän elinkeinomme, metsätalouden raaka-aineen korjaajien, metsätyöntekijäin palkkaus- ym. oloja.

Valtiovallan ylläpitämän palkkatarkkailutyön tuloksena on syntynyt tilasto, joka mm. selvittää metsätyöntekijäin palkanormit niin urakka- kuin aikatoissa sekä näiden normien perusteella lasketuilla yksikköpalkkoilla saavutetut päivänsiöt hakkuu- ja ajotoissa.

Metsätöiden normit

Metsätyöntekijäin ansioiden kehitystä ohjaamaan otti valtioneuvosto marraskuussa v. 1932 palvelukseensa metsätöiden käytännölliseen suoritukseen perehtyneitä metsänhoitajia. Näiden n.k. tarkkailijoiden tuli tarkastaa ansioiden kehitystä metsätyömailla ja toiminnallaan ehkäistä yksikköpalkkojen määritys sellaiselle tasolle, että ansiot metsätöissä laskevat alle toimeentulominimin. Sopivan perustan löytämiseksi palkkatarkkailutyön antamien tulosten arvostelemista varten sovittiin työnantajien kanssa käydyissä neuvotteluissa keväällä v. 1935 erikoisten päiväansionormien määrittämisestä.

Taulukko 1. Valtioneuvoston vahvistamat hakkuumiehen päiväansio-
normit urakkatöissä ja uiton tuntipalkkanormit.

Table 1. Norm of daily earnings for forest workers at piece work and hourly wage
norm for floating workers, as confirmed by the Government.

Päivämäärä, jolloin normit tulivat voimaan Date when the wage norm entered into force	Palkkausalue — Wage district							
	Lapin Lapland		Kainuun Kainuu		Pielisjärven Pielisjärvi		Muut palkkausalueet Other	
	Päiväansio- normi Norm of daily earning	Uittopalkka- normi Hourly wage norm for floating workers	Päiväansio- normi Norm of daily earnings	Uittopalkka- normi Hourly wage norm for floating workers	Päiväansio- normi Norm of daily earnings	Uittopalkka- normi Hourly wage norm for floating workers	Päiväansio- normi Norm of daily earnings	Uittopalkka- normi Hourly wage norm for floating workers
M a r k k a a — M a r k s								
10. 5. 35	45:—	4:—	32:—	3: 50	31:—	3: 50	28:—	3: 25
1. 10. 36	45:—	4:—	34:—	3: 50	33:—	3: 50	30:—	3: 25
1. 8. 37	52:—	5:—	42:—	4:—	40:—	3: 75	37:—	3: 50
30. 3. 38	—	5: 25	—	4: 25	—	4:—	—	3: 75
10. 5. 40	60:—	5: 75	48:—	4: 75	46:—	4: 50	42:—	4: 25
1. 9. 40	70:—	—	54:—	—	50:—	—	46:—	—
1. 4. 41	74:—	7: 50	60:—	6:—	56:—	5: 50	52:—	5: 25
24. 11. 41	92:—	9: 25	72:—	7: 25	64:—	6: 50	58:—	5: 75
1. 11. 42	135:—	—	115:—	—	105:—	—	90:—	—
19. 3. 43	—	12: 63	—	10: 75	—	9: 58	—	8: 50
1. 9. 43	141:—	13: 20	120:—	11: 20	110:—	10: 30	94:—	8: 90
1. 1. 44	146:—	—	124:—	—	114:—	—	97:—	—
1. 4. 44	—	13: 63	—	11: 63	—	10: 63	—	9:—
1. 12. 44	154:—	—	132:—	—	118:—	—	105:—	—
20. 2. 45	193:—	—	165:—	—	147:—	—	131:—	—
4. 5. 45	235:—	23: 50	205:—	20: 50	195:—	19: 50	183:—	18: 25
1. 7. 45	325:—	27: 50	305:—	26: 25	295:—	24: 75	275:—	23: 50
1. 7. 46	—	29: 75	—	28: 50	—	26: 75	—	25: 50
9. 6. 47	410:—	36: 25	390:—	34: 50	360:—	32: 25	340:—	30: 50
1. 10. 47	—	44:—	—	42:—	—	40:—	—	38:—
20. 10. 47	490:—	—	470:—	—	450:—	—	420:—	—
1. 1. 48	517:—	46: 42	496:—	44: 31	475:—	42: 20	443:—	40: 09
1. 4. 48	544:—	49:—	522:—	47:—	500:—	45:—	466:—	43:—
25. 5. 49	—	51:—	—	49:—	—	46: 50	—	44: 50
1. 2. 50	580:—	55:—	560:—	53:—	540:—	50:—	500:—	48:—
8. 6. 50	670:—	67:—	650:—	65:—	620:—	62:—	580:—	60:—
1. 8. 50	700:—	70:—	680:—	68:—	650:—	65:—	610:—	63:—
21. 12. 50	785:—	72:—	760:—	70:—	735:—	67:—	685:—	65:—
25. 1. 51	865:—	79:—	835:—	77:—	810:—	74:—	755:—	72:—
5. 3. 51	920:—	84:—	890:—	82:—	860:—	78:—	800:—	76:—
1. 9. 54	970:—	89:—	940:—	87:—	910:—	82:—	850:—	80:—

¹ (Normeihin eivät sisälly ns. lapinlisät eivätkä paikkakunnan kalleudesta johtuvat, eräillä syrjäseuduilla maksetut paikallislisät.)

Päiväansionormilla tarkoitetaan rahasummaa, joka täysi-ikäisen, ahkeran ja metsätöihin tottuneen hakkuumiehen tulee ansaita tehokkaana 8 t. työpäivänä urakkatöissä.

Ensimmäiset päiväansionormit sovittiin kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriössä työttömyystöiden ylitarkastajan E l j a s K a h r a n esittelyn perusteella asian oltua sitä ennen käsiteltävänä valtioneuvostossa v. 1935. Maa jaettiin palkkausalueisiin ja niitä varten määrätyt päiväansionormit selviävät jäljempänä olevista taulukoista.

Päivätöitä varten ei vielä määrätty erikoisia päiväpalkkanormeja, vaan päiväansionormia n. 10 % pienempää päiväpalkkaa pidettiin kohtuullisena. Myöhemmin määrättiin päiväpalkkanormit sekä myös uittotöitä varten normituntipalkat. Uittotöiden urakkatöissä katsottiin tuntiansiot kohtuullisiksi, mikäli ne olivat n. 30 % uittotuntipalkkoja korkeammat.

Valtioneuvoston määräämien metsätöiden päiväpalkkanormien sekä uittotöiden normituntipalkkojen kehitys selviää taulukosta n:o 1.

Metsätöissä saavutetut ansiot

Edellä selostettujen valtioneuvoston määräämien urakkapalkkanormien perusteella on sosiaaliministeriön metsäpalkkatoimistossa metsäpalkkalautakunnan avustamana laskettu keskimääräisiä metsätyösaavutuksia hyväksi käyttäen sellaiset yksikköpalkat, että täysi-ikäinen, metsätöihin tottunut, ahkerasti työskentelevä työmies keskimäärin ansaitsee tehollisena 8 t. työpäivänä valtioneuvoston määräämän urakkapalkkanormin. Näin saadut yksikköpalkat on julkaistu sosiaaliministeriön toimesta laadituissa metsätyöpalkkataulukoissa.

Ansiotilasto (taul. 2.) on laskettu niistä metsäpalkka-asiain piiritarkastajien työmaatarkastusten perusteella laadituista ilmoituksista joita heidän tulee laatia kustakin työmaasta tarkastaessaan, ovatko työnantajat seuranneet edellä mainitulla tavalla saatuja ja sosiaaliministeriön julkaisemissa palkkataulukoissa ilmoitettuja yksikköpalkkoja. Työmaalla käydessään tulee piiritarkastajan mm. tutkia tililistoja ym. lähteitä hyväksi käyttäen työmaalla 8 tunnissa saavutettuja keskimääräisiä ansioita merkitsemällä tutkimuksen tulokset ilmoitukseen, niin työntekijäin kuin työnantajain ilmoittamat kuin myös oman harkintansa mukaan saadut keskimääräiset ansiot tehokkaana työpäivänä. Kun piiritarkastajia on ollut n. 20 ja he ovat asuneet eri puolilla maata ja suorittaneet n. 300 työmaatarkastusta kuukausittain käymällä tasaisesti ainakin kaikilla suurilla työmailla sekä

Taulukko 2. Hakkuumiehen ansio 8 t. työpäivänä vv. 1900—53.

Table 2. Fellers' earnings per 8-hour day, 1900—53.

Vuosi Year	Ansio Earnings	Indeksi v. 1938 = 100 Index 1938 = 100
1900	3:—	7.1
1914	5:—	11.9
1920	28: 68	68.3
1930	33: 12	78.7
1931	26: 33	62.7
1932	22: 98	54.7
1933	24: 30	57.8
1934	23:—	54.7
1935	31: 25	74.3
1936	32: 94	78.4
1937	39: 43	93.8
1938	42: 06	100.0
1939	41: 31	98.2
1940	53: 50	127.2
1941	63: 49	151.0
1942	89: 48	212.8
1943	112: 01	266.3
1944	125: 84	299.3
1945	242: 24	576.1
1946	351: 08	835.0
1947	402: 87	958.0
1948	552: 42	1 313.7
1949	529: 83	1 260.0
1950	641: 55	1 525.0
1951	934: 59	2 222.0
1952	976: 17	2 320.9
1953	949: 92	2 258.5

Ylläoleva metsätyöntekijäin päiväansioita koskeva tilasto on laskettu, kuten edellä on selostettu, paitsi vv. 1900—34 ansiot, jotka on saatu eri lähteitä hyväksi käyttäen.

yhtenäisen palkanmäärittelyn saavuttamiseksi tarkastaneet aina valituksen alaisen työmaan rinnalla tai läheisyydessä olevat työmaat, on perustietoja ja aineiston poimintatapaakin pidettävä melko luotettavana, tilasto on jopa ainoana metsäpalkkatilasto, jota tähän tarkoitukseen koulutetut metsäammattimiehet keräävät.

Taulukko 3. Hakkuumiesten päiväansiot urakkatöissä eri tilastojen mukaan

Table 3. Fellers' earnings per day at piece work according to different statistics.

Vuosi Year	Tapaturma tilasto muunnettu päiväansioita osoittavaksi Accident statistics	Palkkatark- kailutilasto Wage control statistics	Metsähallituk- sen tilasto Forest Service statistics	Pohjoismainen tilasto »Scandinavian» statistics	
				talvityöt winter work	syksytyöt autumn work
1936	32:—	33:—	36:—	—	—
1937	38:—	39:—	43:—	—	—
1938	41:—	42:—	48:—	—	—
1939	42:—	41:—	48:—	—	—
1940	47:—	54:—	56:—	—	—
1941	59:—	63:—	71:—	—	—
1942	79:—	89:—	97:—	—	—
1943	96:—	112:—	111:—	—	—
1944	109:—	126:—	122:—	—	—
1945	192:—	242:—	268:—	—	—
1946	297:—	351:—	372:—	343:—	347:—
1947	377:—	403:—	446:—	357:—	450:—
1948	481:—	552:—	575:—	514:—	550:—
1949	483:—	530:—	587:—	537:—	529:—
1950	572:—	641:—	626:—	531:—	687:—
1951	807:—	935:—	931:—	818:—	1 018:—
1952	843:—	976:—	1 021:—	965:—	968:—
1953	845:—	950:—	1 012:—	913:—	923:—

Tilaston luotettavuus

Tilaston luotettavuuden selville saamiseksi on saatuja lukusarjoja verrattu muihin metsätyöansioita koskeviin tilastoihin. Niitä on ainoastaan kolme, nimittäin Metsähallituksen, Suomen Teollisuudenharjoittajien tapaturmatilastot ja ns. Pohjoismainen metsätilasto. K.o. tilastot on laadittu palkkatarkkailu- ja pohjoismaista tilastoa lukuunottamatta kokonaan eri lähteitä hyväksi käyttäen ja vertailu antaa taulukon 3 osoittaman tuloksen.

Taulukkoa tarkastellessa huomaa, että ansiot metsätöissä Metsähallituksen tilaston mukaan ovat yleensä korkeammat kuin palkkatarkkailutilaston mukaan. Näin tulee ollakin, kun Metsähallituksen hallinnassa olevat valtion maat sijaitsevat yleensä syrjäseuduilla ja niillä sallitaan

käyttää jopa 15 % korkeampaa palkkatasoa metsä- ja uittotöitä varten annetun palkkasäännöstelypäätöksen mukaan. Edelleen palkkatarkkailutilasto käsittää kaikkien, niin suurten kuin pienienkin työnantajien palkkatietoja, niin rinta- kuin syrjäseuduilla olevien työmaiden palkkatietoja, Metsähallituksen tilaston käsittäessä ainoastaan syrjäseuduilla olevien Metsähallituksen suurten työmaiden työntekijäin ansiota. Tietenkin voi myös se seikka vaikuttaa ansioiden suuruuteen, että palkkatarkkailijat ehkä joutuvat tarkastamaan enemmän valituksen alaisia työmaita kuin muita työmaita, mutta palkkatarkkailijoita on kehoitettu käymään tasa-puolisesti muillakin työmailla eikä ainoastaan työmailla, joista on saapunut valituksia alipalkkauksista.

Mitä taas tapaturmatilastoon tulee, on välttämätöntä muistaa, että k.o. alkuperäinen tilasto osoittaa tapaturmalain mukaan korvattavien kalenteripäivien mukaista ansiota. Esityksessä oleva tilasto on kuitenkin muunnettu osoittamaan arkipäivien ansiota.

Pohjoismainen tilasto on taas laadittu siten, että voidaan laskea hankintakautta eli talvikautta vastaavat ansiot sekä samalla tilastosta nähdä talvi- ja syksypalkoissa tapahtuneet muutokset.

Loppupäätelmä

Lopputuloksena voitaneen todeta, että tilastojen antamat keskiansiot eivät paljoakaan eroa toisistaan, vaan erityisen vaikeasti suoritettavan ja koottavan metsäpalkkatilaston laadinnassa on osuttu hyvin lähelle totuutta, vaikka metsäammattimiehet ovat suorittaneet suunnittelun ja kokoamisen kokonaan eri laitoksissa.

Lähdekirjallisuutta

Valtioneuvoston asetuskokoelma.

Kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriön päätökset.

Sosiaaliministeriön päätökset.

Sosiaaliministeriön palkkatilasto.

Metsäpalkkalautakunnan pöytäkirjat.

Esko Hellén: Metsä- ja uittotyöpalkkatarkkailu. Metsänhoitajien jatkokurssit v. 1935, Metsähallitus.

Eljas Kahra: Metsä- ja uittotöiden palkkatarkkailu. Sosiaalinen Aikakauskirja v. 1936/3.

Esko Hellén: Metsä- ja uittotöiden palkkatarkkailu vv. 1935—38. Sosiaalinen Aikakauskirja v. 1938/8.

—» Tulevan uittokauden tuntipalkkanormit. Suomen Uittajayhdistyksen Vuosikirja 1940—41.

—» Sekatyöntekijäin minimituntipalkat v. 1942 I.

—» Sekatyöntekijäin minimituntipalkat v. 1942 II.

—» Määräyksiä metsätöistä v. 1943.

—» Määräyksiä metsätöistä v. 1945.

—» Metsäpalkkatilastot Suomessa ja niiden vertailua. Sosiaalinen Aikakauskirja v. 1951/siv. 184.

Sosiaalinen Aikakauskirja: v. 1947/siv. 371; v. 1948/siv. 398;

v. 1949/siv. 413; v. 1950/siv. 45;

v. 1951/siv. 33; v. 1952/siv. 138;

v. 1953/siv. 24; v. 1954/siv. 24.

Statistics of the wages and earnings of forest workers prepared by the Ministry of Social Affairs

SUMMARY

Very little has been written about working results, wages and earnings of forest workers. A few articles on the subject were published in Germany in the 19th century and in other European countries first after 1900. The decision to include the wage problems of forest workers in the program of the Operational Efficiency Section of the International Union of Forest Research Organisations at a meeting in Rome last year must be regarded as a milestone in this connection.

Finland started to study these problems in 1931—1932, when the depression compelled the enforcement of a wage control system in forestry and thus produced some statistics on the earnings of forest workers. When wage controls were introduced in 1934 it was necessary to determine certain wage norms on which to base the assessment on working results.

The norm of daily earnings means the amount an adult, able-bodied, skilled forest worker should be able to earn in an 8-hour day at piece work.

The norm of daily salary is the amount a forest worker should be able to earn in an 8-hour day at time rates.

The wage norm per hour for floating workers is the amount a floating worker should receive per hour.

Table 1 represents the development of all the different norms.

Once the Government has decided the norms the Ministry of Social Affairs assumes responsibility for their conversion into corresponding piece rates for different kinds of timber and different kinds of work.

The wages are controlled by special inspectors who submit a report on each case studied on the field. Material for wage statistics is collected from the reports. As the statistics are prepared by professional foresters fully familiar with all kinds of forest and floating work they should be quite reliable and indicate true conditions in logging operations.

Table 2 shows the daily earnings of forest workers. The figures for the years 1900—1934 are published for the first time.

To gain some idea of the reliability of the present statistics a comparison is made with three other sets of forest wage statistics in Table 3. The comparison seems to indicate that there are no significant differences between average earnings in the four sets of statistics and that the results of such statistical work are fairly good even though the information is gathered from several sources, sometimes with great difficulty.